

invaardt de
Ile rle i
t, met welk
ons ontzgd
een publiek
t, niet voor

ident — zal
n.l. tot het
de even-
de javaan-
ig: hoort de
iet Rapport

verleg zullen

rs zelfstan-

baar Woord
ofsbelijdenis
e biblicisme
doorgaat?).
indingswerk,
n of houden
vreemde in-
len, wat de
n de neder-
is? en zijn
et er geen.)
dat het be-
deel de zaak
kerken op
vraag zijn,
die samen-
javaansche

nu eigenlijk
rtikelen niet
n van Eind-
skringen
precies ons
erg genoeg.
egel van wat
vezen.
tigt dan ook
ij is immers
uistheid van
ben de zen-
morde dood-
(bergschen)
envoudigweg
toekomende,
op de ketting
dhoven. En
inistern van

onze corres-
an de baan.
heeren niet
rten? In ons
nderen naast
aangewezen,
altijd zoowel
3 verkies te
e van 1946:
en wie tegen
r staat toch
worden?

ovensche be-
fdaank de
favanen aan-
t de synode,
n zelfstandig
eerte" is een
s meer „be-
t. En nu be-
de basis
doorgedreven
den opzet
restiging van
n w a t e r
ten, ook aan
lat er blijd-
vat tot stand
et best. „En
vertrouwt,
t vrouwen
onaire prac-
werd, de ge-
gereformeerde
dragen aan
epoeblik. En
urd, dat de
ch hebben ge-
kbare besluit
ichte kerken
eerde Kerken
idere kerken,
maal zich had

onze artikelen
op kardinale
r G. M. den
mode kon de
op Java, die
n en zich te
in Mohamme-

danen bevinden, niet onderling verdeeld mogen blijven
tengevolge van splitsingen, die IN EUROPA zijn ont-
staan, MAAR bijzonder geroepen worden naar een-
heid, althans naar samenwerking te streven". Dat
klinkt heel aardig: splitsingen, in EUROPA ontstaan.
Maar wij denken er toch wat anders over. Het is niet
de vraag, waar een splitsing ontstaan is, doch
welk confessioneel belang ermee gemoeid is.
Moesten onze vaders soms zeggen: geen heidel-
bergsche catechismus tegenover een luthersche,
want die splitsing is in Duitschland ontstaan, wij
zullen maar naar samenwerking en eenheid streven?
Waarom wordt de geografische bepaling der
genesis eener „splitsing" (!) verward met de con-
fessioneele bepaling van haar belang? En is
niet ook door dr den Hartogh erkend, dat men voor
de samenwerking zich heeft neergelegd bij den grond-
slag van „de twaalf artikelen"?

Nu we toch door onzen correspondent ertoe gekomen
zijn, nader op deze dingen in te gaan, leggen we den
vinger bij wat dr den Hartogh heeft meegedeeld
inzake de voorbereiding van 't Eindhovensche
besluit. De heer Algra, synodelid, het door ons be-
sproken Rapport van zendingsdeputaten behandelende,
merkte op: er zijn vier mogelijkheden voor de Eind-
hovensche Synode:

a. We zouden 't rapport kunnen verbeteren op
allerlei punten. Maar dit ware monnikenwerk, en zou
niemand bevreemden.

b. We zouden rapport en conclusies kunnen ver-
werpen, maar dit zou op Java een zeer on-
gunstigen indruk maken en een
breuk slaan tusschen de jonge kerken daar (welke
zijn dat?) en „de" kerken hier in Nederland.

c. We zouden ze kunnen aannemen, maar dan
zouden we ze moeten lezen in het licht van allerlei „ver-
duidelijkende verklaringen", die aan de woorden een
anderen inhoud zouden geven (ik noem dat geen „ver-
klaringen", laat staan „verduidelijkende". K. S.), —
maar — aldus de heer Algra — dat zou allerlei
moeilijkheden brengen

d. We zouden ons met de GRONDLIJNEN van het
rapport kunnen VEREENIGEN en kunnen besluiten
IN DIE RICHTING aan het werk te gaan, terwijl we
de bezwaren in een brief uiteen konden zetten.

En dan verklaart dr den Hartogh, dat ALLE leden
EN adviseerende leden van Commissie I als één man
deze VIERDE oplossing als DE oplossing zagen.

En toen is dr Ridderbos op dien grondslag
aan het werk getogen en ze hebben het allemaal best
gevonden: ontspanning, rust, voorloopig van de zaak
af, terwijl inmiddels de capitulatie geschied was.

Wat hebben we nu miszegg? We zien nog geen enkel
voorbeeld aangewezen. Wel zien we als ons bezwaar
tegen de redeneermethode van den heer Algra en dus
van de commissie en dus van de Synode, dat hij
(Realpolitik!) de mogelijkheden (!) zuiver tot utili-
teitskwesies beperkt heeft, niet prin-
cipiëel ze gesteld heeft, en anders dan we van hem
als antirevolutionair politicus verwacht hadden. Maar
als dr den Hartogh nu zelf verklaart, dat de GROND-
LIJNEN aanvaard zijn, dat de bezwaren dus NIET
DEZE raken, dan zijn we zoo vrij onzen correspondent
daarnaar te verwijzen. Dr den Hartogh is ook
synodocraat, en schreef in de De Bazuin met behoor-
lijke plichtpleging jegens dr Ridderbos, K. S.

NASCHRIFT. Onze correspondent schreef: „het is zelfs
de vraag, of het tot een samenspreking komt". Ziet hij
niet zelf, dat deze ééne zin ons heele onderstreept?
Ik heb me in deze artikelenreeks bediend van een beeld:
een vader die een zoon had grootgebracht, door vertoef
buitenslands van hem gescheiden was geworden, in-
tusschen na den tijd van scheiding had ontdekt, dat zo-
nief zich tegen hem revolutionair gedragen had, en nu
advies krijgt, eens met den revolutionairen knaap te gaan
praten. Zulk een VERZOEK ware al dwaas: 't betrof
vaders eigen huis, eigen kind, eigen huisorde, eigen bezit-
tingen. Het is vooral dwaas bij een papa, die van
„cîteeren" en zoo verstand heeft en van het stellen van
scherpe vragen, binnen 14 dagen met ja of neen te be-
antwoorden, en van „eischen", om binnen 14 dagen te
berichten, dat men alle besluiten, ook die men niet eens
kent, de facto te erkennen in conformering, en de uit-
voering loyaal mee te helpen doen. Maar als dan boven-
dien van „vaders" zijde erkend wordt, dat hij dan maar
een VERZOEK heeft ingediend, doch dat het zeer de
vraag is, of het VERZOEK zal worden ingewilligd, en
dat het woord nu is aan zoñhief, dan is dat wel het
sterkste bewijs, dat vader machteloos is. Dat D.E.C. gelijk
heeft: de zending vond te Eindhoven haar einde. Want
als de kerken nog haar rechten
hadden, dan zouden ze niets hoeven te
vragen en niet hoeven af te wachten,
OF er nog iets komt van een gesprek. Toen ze destijds
aan K. S., synodelid, hoogleeraar, kerkid, het briefje-
beschuldiging lieten bezorgen via zijn familie en aan deze
via den toenmaligen pedel der Theol. Hoogeschool (dr
Ridderbos woonde destijds één deur van die familie af), en
hem daarin de bekende vijf vragen stelden, toen zeiden
ze meteen erbij: als u niet antwoordt op die vragen,
dan zullen we u ook wel weten te krijgen, dan zullen we
de consequentie trekken uit de geuite beschuldiging. Wel,
wel, wel, en dan nu die eerbiedig afwachende houding: we
zullen eens afwachten, of de javaansche kerken WEL
willen antwoorden? Waren we maar javanen en soekar-
nisten, zou men háát gaan verzuchten: dan maakte de
synode nog een bulging voor ons.

Zooeven ontving ik het ZENDINGSBLAD, officieel or-
gaan dus, van de synodocratische gemeenschap. Mei 1948.
Naast een artikel over de YOUTH FOR CHRIST op het
zendingsveld — Barkey Wolf kan tevreden zijn, maar de
kerk niet — krijgen we ook daar te lezen, dat de groote

MOEDERDAG.

Als de dagen van het jaar, we bedoelen de dagen,
die tot „feestdagen" en „gedenkdagen" gepromoveerd
zijn, praten konden, dan zouden ze elkander „met toe-
passing op zichzelf" vast eens herinneren aan de
woorden, die Vondel eens den Amsterdamschen wees-
kinderen in den mond legde en die ge bij de ingangs-
poort van het oude Weeshuys in de Kalverstraat nog
lezen kunt:

„Wij groeien vast,
in tal en last".

Er zijn nieuwe „feesten van 't jaar" aan het groeien.
Nieuwe getijden, waarvoor de oude plaats maken.
In Roomschen kring slonk het getal der heiligen-
dagen.

In Protestantischen kring werd men vreemd aan den
zin van de „algemeen erkende christelijke feestdagen".
Voor de massa hield de Dag, de Rustdag, op de
feestdag te zijn, „de roem der dagen".

Alleen het laatste is een wezenlijk verlies.
Maar een nieuwe dagen-cyclus staat geboren te
worden.

We kennen tegenwoordig een wereld-spaardag.
We hebben sinds een aantal jaren den wereld-ge-
bedsdag-voor-Vrouwen.

En Moederdag!

Wie daartuit afleidt, dat met het sparen, het bidden
der Vrouwen en Moeders wel gesteld is, vergist zich.

Er was een voorgeslacht, dat geen spaardag kende,
maar spaarde; een geslacht, waarin een wereld-ge-
bedsdag voor Vrouwen onbekend was, maar dat Vrou-
wen bezat, die naar het Apostolisch bevel „baden son-
der ophouden"; een geslacht, dat geen Moederdag
onderhield, maar dat Moeders heeft voortgebracht.

En het is te vreezen, dat we spaardagen hebben,
maar niet sparen; gebedsdagen, maar niet bidden
zonder-ophouden; Moederdagen, maar van het Moe-
derschap niets verstaan.

Moederdag wordt gevierd in een tijd, die het moe-
derschap als misschien geen anderen tijd heeft ver-
trapt; in huizen, waar men aan de bronnen van het
moederschap heeft geknoeid; door mannen, die de
slanke lijn hebben gezegend; door vrouwen, die liever
haar geld besteedden aan permanent-wave dan haar
zorgen aan een permanente kinderswasch.

Waar komt die Moederdag toch vandaan?

verrassing, die Eindhoven bereid heeft, lag (reeds) in den
AANVANG van de besprekingen van Commissie I. Kort-
om: al dadelijk was de zaak in de baan gestuurd, die de
„zendingskringen" wilden zien betreden. „Met name twee
GRONDLIJNEN waren er, waarover wij het bij voorbaat
eens bleken te zijn" (er staat: „wij", de ongenoemde
schrijver is dus een lid van Commissie I, en we zullen
dezen man dus even betrouwbaar moeten achten in het
vertellen van wat er gebeurd is als dr den Hartogh en
onzen correspondent). Welnu: het waren „deze gronddin-
nen, die IN HET ACCOORD VAN BATAVIA EEN BEPAAL-
DEN VORM GEKREGEN HADDEN", staat er. Lijnen-
met-vormen, dat is al weer een mooie beeldspraak, waar
men alle kanten mee uit kan. Maar onzerzijds is beweerd,
en wordt volgehouden, dat de GRONDLIJNEN van het
rapport alle ondeugdelijk waren. En aan ondeugdelijke
lijnen kan men geen deugdelijken VORM geven. Een
pooje later worden deze gronddinjen dan ook omgetooverd
in grondgedachten, en lezen we, dat DEZE GROND-
GEDACHTEN ZELF GAARNE AANVAARD WERDEN,
en dat het rapport-Ridderbos dan ook terecht op deze
grondgedachten allen nadruk legde.

Het Zendingsblad noemt dan één van die twee „lijnen"
en laat nummer twee onbesproken. Nummer één is: de
Javaansche kerken (dat is dus: ook doopsgezinden, chie-
nezen, enz.) zullen voorop moeten gaan. En nu
komt inzonder ons vertellen, dat het nog de vraag is
of de samenspreking aanvaard wordt, m.a.w., dat het nog
de vraag is, of de javanen vooropgaan, of: soms
maar verder alleen gaan..... Wie dat geen capituleeren
noemt voor de (ook kerkelijke) revolutie, hoe noemt hij
het dan wel?

In hetzelfde nummer van het Zendingsblad wordt verder
verteld, dat GENERALE DEPUTATEN voor de zending
hebben BESLOTEN de J. Verkuyll, missionair predikant
van de Geref. Kerk van Rotterdam), ter beschikking te
stellen van „DE" (!) Javaansche en Chineesche Kerken
op de zendingssterreinen van Midden Java ten Zuiden om
DEZE kerken in 't bijzonder en „de" andere kerken in 't
algemeen te dienen in de zoo hoog noodige leetuurvoor-
ziening. We hebben voor onzen correspondent een paar
vragen. Wie stelt een predikant ter beschikking? Een stel
deputaten? Of de KERK welker dienaar hij is? Hebben
we nog kerkrecht? Is er helemaal geen artikel 31 meer,
om van de formulieren van bevestiging etc. maar niet te
spreken? Welke echt gereformeerde kerk legt zómaar
het hoofd in den schoot als een stel deputaten HAAR
dominee zoo maar ter beschikking stelt van allerlei ker-
ken, waarvan de belijdenis nu ja zóó zóó is, twaalf arti-
kelen, al of niet barthlaansch geïnterpreteerd, dat is: weg-
geredeneerd? En wat beteekent: deze kerken in 't bijzon-
der en de andere in 't algemeen? En dan leetuurvoor-
ziening? Heeft deze missionaire dienaar van Rotterdam
nog een ambtelijk recht om zijn eigenlijke werk te doen,

1) Er staat niet: ex-missionair predikant, al was
alleen die naam eerlijk geweest.

Is hij een acte van berouw van een tijd, die het
moederschap niet eerde?

Is hij een acte van camouflage van een tijd die door
het moeder-zijn te vieren zijn tegenzin tegen het moe-
der-worden verbergt?

Of is de idee uitgebroed door een of ander bloemist-
ten- en bakkers-centrum?

Er is een ironie der geschiedenis.

Of liever „een vinger Gods".

In de twintiger jaren van onze eeuw hebben Moe-
ders in de straten der groote steden gedemonstreerd
voor verbaasde kinderoogen en voor verbaasde kinder-
ooren gezegd, dat ze weigerden „kanonnenvleesch"
ter wereld te brengen.

En de weinige kinderen die ze baarden, werden ka-
nonnenvleesch.

God de HEERE heeft ze in de jaren 1940-1945
gestrooid „als mest voor den aardbodem".

Er is een God die leeft,
en die op aarde vonnis geeft.

Gezegend volk, dat den prikkel van een Moeder-
dag niet noodig heeft en geen behoefte aan den Moe-
der-cultus.

Omdat men daar nog verstaat den zegen, dien de
vrouwen van Bethlehem aan Boaz op zijn geestelijk
bruidsfeest toebaden:

„De HEERE make deze vrouw, die in uw huis komt,
als Rachel en Lea, die beiden het huis Israëls hebben
gebouwd" (Ruth 4:11). „En de HEERE gaf haar,
dat zij zwanger werd" (vers 13).

Waar nog de psalm in eere is: „Uw huisvrouw zal
wezen als een vruchtbare wijnstok aan de zijden uws
huizes, uw kinderen als olijfplanten rondom uw tafel"
(Psalm 128).

Waar de kinderen Moeder niet verachten als zij oud
geworden is, en de kinderen Vader en Moeder in de
vreeze des HEEREN als zij oud geworden zijn weder-
vergeelding doen (Spr. 23:22; I Tim. 5:4).

Waar de HEERE geprezen wordt, als Hij „de on-
vruchtbare doet wonen met een huisgezin, een vroe-
lijke moeder van kinderen" (Psalm 113).

Waar Moeders zijn als de Moeder van den Koning
Lemuël, die haar zoon met de woorden des HEEREN
onderwees (Spr. 31).

Deugdelijke huisvrouwen.

Kostelijker dan robijnen.

Gezegend volk, dat geen Moederdag noodig heeft,
omdat elke dag Moeders dag is. En waar in de kin-
deren en kleinkinderen hetzelfde ongeveinsd geloof
is, dat in hun moeder en grootmoeder woonde (II Tim.
1:5).

Moeders bij de gratie Gods.

D. E. C.

beschreven in het onderteekningsformulier? O Meyster,
o Bouwmeester, wat haalt gij met uw missionairen dienaar
uit? U zegt: niets? Precies, nèt zoo hebben in Paesens en
Rotterdam-Delfshaven de naar de synodocraten over-
lopende kerkeraadsleden of kerkeraad (dit laatste niet op
Paesens) het hoofd in den schoot gelegd, toen een onbe-
voegde instantie zich vergreep aan hun dienaren Greijdanus
en Schilder. Het is een ja-boel en een jan-boel, meer niet,
maar het eenige wat u resteert is: kwaad worden op
wie het een boel noemt. K. S.

„men make van de partij geen kerk".

Van opgeworpen bezwaren kan men zich ontdoen,
reeds door er een karikatuurbeeld van te geven. Het
spijt ons, dat het door ons besproken „Trouw"-arti-
kel daaraan mede doet. O. schrijft:

Wij gevoelen evenmin als prof. Schilder iets voor een
scheiding tussen geloof en leven, tussen christendom
en politiek. Doch, nogmaals, men make van de Partij
geen Kerk.

Wie kan ook maar één woord van één onzer spre-
kers of schrijvers aanwijzen, waarin in deze richting
gewerkt wordt? Niemand. O. „kampt als in de lucht".
En hij ontsnapt daarmee aan onze klacht: dat de
Partij zich niet late ringeloozen door een kerk, b.v.
door haar camouflage-gebod. Als een kerkelijk insti-
tuut van iemand verklaart: openbare grove zondaar,
begeerende secten en multerij aan te richten, dan moet
de A.R. Partij de ooren spitsen, reeds als 't één van
haar leden betreft; hoeveel te meer, als 't een lawine
van zulke klachten wordt, voor de variatie afgewisseld
met het thema van „overschrijding der creatuurlijke
grenzen" (!)? De zóó terecht getypeerde lieden zijn
zóó voor haar dynamiet. Stel, dat de „indische poli-
tiek" — zooals het geval eigenlijk staat — eens werd
herleid tot een kwestie van de Leidsche dan wel de
Utrechtsche Universiteit, en de Partij zou worden
aangevallen door aanhangers der ééne wegens haar
practische aansluiting bij de andere universiteit, zou
dan „Trouw" een artikel van O. plaatsen, met verma-
ning om over die indische politiek toch geen woord
meer te zeggen, onder het argument: men make van
de Partij geen Universiteit?

O. vervolgt:

De Kerk is geloofsgemeenschap, de Partij kan dat
zijn, doch behoort dat niet te zijn, zeker niet in de
strikte zin, waarin de Kerk het is.

Er zijn geen geloofsgemeenschappen in meer of minder
strikten zin. Wel kunnen er gemeenschappen zijn,
waarin niet alle inhouden der belijdenis recht-